

Pécsi Ítéltábla

Pf.VI.20.062/2020/6. szám

A felperesek:

Felperes1 (cím2.) I. rendű;

Felperes2 (cím2.) II. rendű;

Felperes3 (cím2.) III. rendű

A felperesek képviselője:

Ügyvédi Iroda (cím7.)

Az alperes:

alperes (cím1.)

Az alperes képviselője:

kamarai jogtanácsos

Beavatkozó alperes pernyertessége érdekében:

beavatkozó Zrt1. (cím6.)

Beavatkozó képviselője:

Ügyvédi Iroda (cím8.)

A fellebbezési kérelmet előterjesztő fél:

felperesek 44. sorszám alatt

alperes 45. sorszám alatt

A per tárgya:

kártérítés megfizetése

Az elsőfokú bíróság:

Pécsi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

15.P.20.287/2019/41. számú ítélet

Í t é l e t

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a pertárgy főtárgyát érintő fellebbezett részében helybenhagyja.

Az állam által előlegezett költségek viselésére vonatkozó részében részben megváltoztatja, és az alperes marasztalását 387.043 (háromszáznolcvanhétezer-negyvenhárom) forintra leszállítja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az I. és II. rendű felpereseknek, mint együttes jogosultaknak tizenöt napon belül 80.000 (nyolcvanezer) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az I. és II. rendű felperesek gyermeke, érdekelt 1 gyermekkorai agyi bénulás, négyvégtagi görcsös bénulás, pszichomotoros elmaradás, epilepszia és kisfejlődés betegségeiben szenved, járni nem tud, forogni, magát hason előre lökni, háton tolni, tárgyat megfogni nem képes. A gyermek értelmileg súlyosan akadályozott, alapvető dolgokat megért, pár szót mond. Súlyos és halmozott fogyatékosága miatt tankötelezettségének heti 20 órában csoportos fejlesztő nevelés-oktatásban való részvétellel tesz eleget. Össz-szervezeti egészségkárosodása 80% feletti, állapota végállapot, az idő előrehaladtával állapotrosszabbodás bekövetkezhet.
- [2] Az egészséges csecsemő-és gyermekkorral együtt járó gondozáson, illetve felügyeleten túlmenően is gondozásra, felügyeletre szorul, nála az egészséges gyermekeknél kialakuló önállósodási folyamat nem várható. Étkezése egy egészséges gyermekhez képest nehezített. Állapota (bénulás, ügyetlen kézzel való manipuláció, pelenkahasználat, nyáladzás, etetési nehezítettség, az immunrendszer kerekesszékes életmódból adódó renyhébb működése) a háztartásban a szokásosnál több munkát igényel.
- [3] Az I. és II. rendű felperesek a gyermek rehabilitációs kezeléséről gondoskodtak, így a DSGM terápia, logopédia, egyéni és csoportos konduktív terápia, gyógyúszás, gyógylovaglás mellett a Vargha gyógy módként kínált talpmasszázs kezelést is igénybe vették. E kiegészítő, akár tünetjavulást is eredményező természetgyógyászati eljárás segít a kontraktúrák oldásában. Fejlesztés, szintentartás végett a rehabilitációs kezelések, intézményi és egyéb ellátások igénybevétele folyamatosan indokolt. Kk. Érdekelt 1 részére speciális eszközöket kellett vásárolni, gyógyhatású készítmények (pl. Cebion, Béres csepp, folyékony rost), gyógyászati segédeszközök igénybevétele indokolt volt, jelenleg és a jövőben is indokolt.
- [4] Az I. rendű felperest a káreseményt megelőzően a Zrt2. foglalkoztatta raktáros munkakörben, 2007 évben a havi bruttó keresete 122.163 forint volt. 2013. január 30. napjától ápolási díjat kapott, amit 2019. január 1. napjától a gyermek otthongondozási díja váltott fel. Az I. rendű felperes munkát végezni a gyermeke ápolása okán nem tud. A káresemény hiányában tovább dolgozhatott volna, első alkalommal 2010. június 17. és 2010. december 31. között, ezt követően pedig 2012. január 1. napjától folyamatosan jövedelemvesztesége mutatható ki. Kk. Érdekelt 1-gyel rendszeresen gyógykezeléseken, vizsgálatokon kell megjeleneni, a különböző egészségügyi és oktatási intézményeket a felperesek a lakásból indulva személygépkocsival keresik fel. A káreseményt megelőzően személygépkocsival nem rendelkező I. és II. rendű felperesek egy támogatói csoport segítségével ingyenesen jutottak gépkocsihoz, 2019. április 10. napjáig 324.175 forint szervizköltséget fizettek meg.
- [5] A Pécsi Törvényszék P.20.293/2014/124. szám alatti, a Pécsi Ítéltábla Pf.VI.20.101/2018/5. számú határozatával 2018. november 29. napján jogerőre emelkedett közbenső ítéletével megállapította, hogy az alperes teljes kártérítési felelőssége az I. és II. rendű felperesek 2010. június 17. napján született érdekelt 1 nevű gyermeke méhen belüli fejlődési rendellenességének fel nem ismerésével a felpereseknek okozott károkért fennáll.
- [6] A 15.P.20.293/2014/137. szám alatt módosított és 15.P.20.287/2019/35. szám alatt véglegesített keresetükben az I. és a II. rendű felperesek személyenként 10.000.000 forint, a III. rendű felperes 5.000.000 forint nem vagyoni kártérítés és ezen összegek 2010. június 17. napjától járó törvényes mértékű késedelmi kamata megtérítését kérte.

- [7] A vagyoni kártérítési igények körében az I. és II. rendű felperesek az alábbi címen kérték kártérítés megfizetésére kötelezni az alperest:
- [8] 1. Ápolás-gondozás, humánerő ráfordítás költsége címén a 2010. június 17. napjától 2020. március 31. napjáig eltelt időre összesen 16.726.424 forint megtérítését a mindenkor minimálóradíjra figyelemmel igényelték akként, hogy az egyes életkori szakaszok szerinti bontásban a szükséges ellátási időt az otthon töltött napokra napi 14 óra és napi 7,6 óra között folyamatosan csökkenő időtartamban vették figyelembe, külön elszámolva azokat a napokat, melyeket a gyermek intézményi ellátásban töltött. 2020. április 1. napjától kezdődően járadékigényüket havonta átlagosan 182,9 óra gondozás és 926 forint/óra díjazás mellett havi 169.350 forintban terjesztették elő arra figyelemmel, hogy a gyermek átlagosan egy évben 130 napot intézményben, 228 napot otthon tölt, az intézményben töltött napokon napi 3,4 óra, az otthon töltött napokon napi 7,6 óra gondozásra szorul.
- [9] 2. Háztartási, ügyintézési humánerő ráfordítás költsége címén a felperesek a 2010. június 17. napjától 2020. március 31. napjáig eltelt időre lejárt járadékigényüket 6.662.144 forintban terjesztették elő a mindenkor minimálóradíjra és arra figyelemmel, hogy a gyermek miatt naponta átlagosan 2,95 óra háztartási, ügyintézési munka merül fel. Járadékigényüket 2020. április 1. napjától kezdődően ezen a címen arra figyelemmel terjesztették elő, hogy havonta 88,5 óra tartamban 926 forint/óradíjjal elszámolva a kifejtett háztartási többlettevékenység ellenértéke 81.951 forint.
- [10] 3. Babaholmi, babakelengye költsége címén 456.760 forintra és ennek 2012. október 16. napjától járó törvényes mértékű késedelmi kamatára tartottak igényt. Az e címen megtéríteni kért tételeket a 137. sorszámú keresetmódosításban I/1-I/29. között tételesen felsorolták. Utóbb az I/27. és I/29. alatti turmixgépekkel keresetük e részét leszállították (ezeket a 9. tétel alatt érvényesítették). I/28. alatt a 2012. október 27. napján 16.250 forintért beszerezett gyümölcscentrifuga költségének megtérítését kérték.
- [11] 4. Baba és gyermekruhák költsége címén kártérítési igényük a 2010. május 15. napjától 2020. március 31. napjáig felmerült 1.083.059 forintra és ennek 2015. április 23. napjától járó törvényes mértékű kamatára terjedt ki, ebben a körben az egyes megvásárolt tételeket a II/1-II/268. számok alatt tételezték. Járadékigényüket a ruházkodási költségére 2020. április 1. napjától kezdődően havi 17.171 forintban számszerűsítették.
- [12] 5. Játékok és egyéb eszközök költsége címén kártérítési igényük a 2010. július 11. napjától 2020. március 31. napjáig terjedő időre 695.091 forint és ennek 2015. május 21. napjától a kifizetés napjáig járó kamata volt, a 137. sorszámú keresetmódosításukban III/1-III/135. szám alatt tételezték ezeket a kiadásokat. Járadékigényük a játékok és egyéb eszközök költsége címén 2020. április 1. napjától kezdődően havi 6.226 forintra terjedt ki.
- [13] 6. Az ételmezés költségeire a 2010. december 17. napjától 2020. március 31. napjáig terjedő időszakra összesen 2.380.303 forint és ennek 2015. augusztus 9. napjától járó törvényes mértékű késedelmi kamata, valamint járadékként 2020. április 1. napjától kezdődően havi 24.044 forint megtérítését kérték.
- [14] 7. Pelenkázás költségeire a 2010. június 17. napjától 2020. március 31. napjáig terjedő időre 620.278 forint, ennek 2015. május 9. napjától a kifizetés napjáig járó kamata, 2020. április 1. napjától havi 11.397 forint járadék megfizetésére kérték kötelezni az alperest arra figyelemmel, hogy a gyermeknek havi 150 db pelenkára van szüksége, amelynek költsége 9.900 forint, ehhez járul három csomag törülköző havi 1.497 forint költsége.
- [15] 8. Tisztálkodási szerek költsége címén kártérítési igényük a 2020. március 31. napjáig terjedő időszakra 1.296.795 forint és ennek 2015. május 9. napjától járó törvényes mértékű késedelmi kamata volt. Ezen a címen 2020. április 1. napjától havi 11.358 forint megtérítését igényelték. A járadékigényt arra figyelemmel határozták meg, hogy a gyermek mosdatásához,

testápolásához havi 5.346 forint, a mosáshoz havi 4.298 forint szükséges (utóbbi három liter Tomi Sensitive folyékony mosószer és egy flakon Lenor Sensitive öblítő költségét takarja), a tisztálkodáshoz használatos egyéb eszközök (fürdőlepedő, fogkrém, fogkefe) beszerzése havi 1.714 forint kiadással jár.

- [16] 9. Fejlesztő és gyógyászati segédeszközök költsége címén (e kategóriát tágan értelmezve) a 2014. május 7. napjától 2018. július 24. napja közötti időben felmerült 478.378 forint költség és ennek 2016. június 14. napjától járó kamata megtérítését kérték.
- [17] 10. Rehabilitáció költségeként igényük a 2011. január 4. napjától 2020. március 31. napjáig terjedő időre összesen 2.326.400 forint, és ennek 2015. augusztus 18. napjától járó késedelmi kamata volt, ezen a címen 2020. április 1. napjától kezdődően havi 17.200 forint járadékot igényeltek, amely azzal merül fel, hogy gyógytornász heti egy alkalommal otthonában 4.000 forintért tornáztatja a gyermeket.
- [18] 11. Gyógyszerek, gyógyhatású készítmények költsége címén 2010. június 23. napjától 2020. március 31. napjáig 317.935 forint és ennek 2015. május 12. napjától járó kamata, 2020. április 1. napjától havi 2.451 forint járadék megtérítését kérték, mely utóbbi költség a Cebion C-vitamin cseppek, Béres Csepp és folyékony rost megvásárlásával merül fel.
- [19] 12. Az I. rendű felperes a 2010. június 17. és 2020. március 31. közötti időszakra 4.354.665 forint keresetveszteség és ennek 2015. május 9. napjától járó késedelmi kamata megfizetését kérte. Jövedelempótló járadék iránti igényét 2020. április 1. napjától havi 36.819 forint összegben terjesztette elő azzal, hogy elérhető bruttó jövedelme 210.000 forint lett volna (garantált bérminimum), amelynek a 18,5 % járulékokkal csökkentett összege havi 171.639 forint. Ehelyett részesül havi nettó 111.520 forint ápolási díjban és 23.300 forint családi pótlékban, a különbözet 36.819 forint.
- [20] 13. A közlekedés és a kíséret költségét az I. és II. rendű felperesek tételesen kidolgozták annak kimutatásával, hogy mely években hány alkalommal, milyen intézményeket kerestek fel, ez hány kilométer megtételét igényelte, milyen időtartamra terjedt ki. Üzemanyagköltség címén a követelésük a 2010. június 21. napjától 2020. március 31. napjáig terjedő időre 3.745.596 forint és ennek 2015. május 11. napjától járó törvényes mértékű kamata volt. 2020. április 1. napjától havi 9.933 forint üzemanyagköltség megtérítését igényelték arra figyelemmel, hogy átlagosan havonta 449 km-t közlekednek a gyermekkel, ideértve a gyermek iskolába szállításán túl ügyintézésre, beszerzésre eső havi 20 km-t is. Kíséret költsége címén 2010. június 21. napjától 2020. március 31. napjáig terjedő időre összesen 5.000.515 forint és ennek 2015. május 11. napjától járó törvényes mértékű késedelmi kamata, 2020. április 1. napjától havi 12.130 forint járadék megfizetésére kérték kötelezni az alperest. A kíséret időtartamát havi átlag 13,1 órában mutatták ki, amit 926 forint/óra minimálóradíjjal számoltak el.
- [21] 14. A gépjármű szervizelésének költsége címén 324.175 forint és ennek 2018. szeptember 18. napjától számított törvényes mértékű késedelmi kamata megfizetésére kérték kötelezni az alperest.
- [22] Az alperes és az alperesi beavatkozó ellenkérelmüket arra alapították, hogy a vagyoni kárigény tekintetében az I. és II. rendű felperesek csak a gyermek betegsége miatt felmerült, illetve felmerülő többletköltségek megtérítésére tarthatnak igényt.
- [23] Az elsőfokú bíróság az alperest az I. és a II. rendű felperes részére személyenként 10.000.000 forint, a III. rendű felperes részére 5.000.000 forint nem vagyoni kártérítés, valamint e tőkeösszegek 2010. június 17. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamata;

vagyoni kártérítés címén az I. és II. rendű felperesek részére 42.678.231 forint, ebből 17.065.167 forint után 2015. május 9. napjától, 6.826.046 forint után 2015. május 9. napjától, 456.760 forint után 2012. október 16. napjától, 1.117.401 forint után 2015. április 23. napjától, 707.543 forint után 2015. május 21. napjától, 2.428.391 forint után 2015. augusztus 9. napjától, 643.072 forint után 2015. május 9. napjától, 1.319.511 forint után 2015. május 9. napjától, 478.378 forint után 2016. június 14. napjától, 2.360.800 forint után 2015. augusztus 18. napjától, 322.837 forint után 2015. május 12. napjától, 3.765.462 forint után 2015. május 11. napjától, 5.024.775 forint után 2015. május 11. napjától, 162.088 forint után 2018. szeptember 18. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamata;

az I. rendű felperes részére 4.252.085 forint lejárt jövedelempótló járadék, ennek 2015. május 9. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamata;

az I. és II. rendű felperesek részre költségpótló járadék címén 2020. június 1. napjától véghatáridő nélkül minden hónap 5. napjáig előre esedékesen 363.226 forint;

az I. rendű felperes részére jövedelempótló járadék címén 2020. június 1. napjától véghatáridő nélkül minden hónap 5. napjáig előre esedékesen 36.819 forint;

az I-III. rendű felperesek részére egyetemlegesen 1.915.000 forint + Áfa perköltség;

az államnak 466.343 forint állam által előlegezett szakértői díj megfizetésére kötelezte azzal, hogy az ítéletnek a járadékban és más hasonló célú időszakos szolgáltatásban marasztaló része előzetesen végrehajtható. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[24] Az elsőfokú bíróság az egyes vagyoni kártérítési igényekre vonatkozó indokolást megelőzően részletesen bemutatta, hogy a genetikai, teratológiai ártalom következtében fogyatékossgal született gyermek úgynevezett alap-felnevelési költségeivel összefüggésben a bírói gyakorlat miként alakult: attól a megközelítéstől, hogy a jogellenes magatartás eredménye nem a gyermeknevelés, alapos szülői igények csak a létezés fogyatékossgából fakadhatnak, hogyan jutott el a Kúria EBH2015.P.11. számú polgári elvi határozata alapján addig, hogy az egészséges létből és a fogyatékossgából eredő költségek elkülönítésének nincs jogi indoka, a jogellenes károkozó magatartás eredménye nem az, hogy egészséges gyermek helyett fogyatékos gyermeket kell a szülőknek felnevelniük, hanem az, hogy az anya nem gyakorolhatta önrendelkezési jogát és emiatt a súlyosan károsodott gyermeke megszületett.

[25] A fentiek egybevetése alapján az elsőfokú bíróság arra a megállapításra jutott, hogy a (genetikai, teratológiai ártalom következtében fogyatékossgal született gyermek saját jogú igényéről szóló) 1/2008. számú Polgári jogegységi határozat további jogkérdéseket felvető értelmezése a gyakorlatban nem egyértelmű, emiatt sérülnek a hasonló ügyekben bírósághoz forduló feleknek a perek tisztességes lefolytatásához és ésszerű időn belül történő befejezéséhez való jogai. Kitért arra is, hogy jogegységi eljárás kezdeményezése érdekében megkereste a Pécsi Ítéltábla Elnökét azzal az indítatással, hogy valamennyi, hasonló ügyben érintett fél számára biztosítható legyen az elbírálás kiszámíthatósága és egységessége. Ismertette a jogegységi eljárásra vonatkozó szabályokat, valamint a jogegységi eljárás kezdeményezését célzó, eredménytelen megkeresése mikénti elintézését. Rögzítette, hogy az elvi bírósági határozat is a jogegység biztosítására hivatott eszköz, és a teratológiai ártalommal született gyermek után járó kártérítési igények kérdésében a Kúria ennek céljából EBH2015.P.11. számon akként foglalt állást, hogy a károsodottan született gyermek teljes felnevelési költségét igényelhetik a hozzátartozók. Az elvi bírósági határozatnak a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 25.§-ában elfoglalt helyére és a régi római jogi méltányosság elvére figyelemmel úgy döntött, hogy az EBH2015.P.11. számú iránymutatásnak megfelelően jár el az ügyben.

- [26] Az elsőfokú bíróság a P.20.293/2014/137., illetve P.20.287/2019/35. számon kimunkált keresetet kellően alátámasztottnak, helyesnek találta, a felperesek számításait ítélezésének alapjául elfogadta anélkül, hogy az egyes levezetések terjedelmi okok miatt részletezte volna. Hátralékos járadékigényeiket a felperesek 2020. március 31. napjáig összegezték, az elsőfokú bíróság ehhez képest az érintett tételeknél a 2020. május 31. napjáig lejárt további kéthavi járadék figyelembevételével számolt el, az alábbiak szerint:
- [27] 1. Ápolás- gondozás humán erő-ráfordítás költsége címén 17.065.167 forint lejárt járadék, havi 169.365 forint járadék;
- [28] 2. háztartási, ügyintézési humán erő ráfordítás költsége címén 6.826.046 forint lejárt járadék, havi 81.951 forint járadék megfizetésére kötelezte az alperest.
- [29] 3. Babaholmi, babakelengye összesen 456.760 forint költsége körében az elsőfokú bíróság visszautalt arra, hogy az egészséges gyermeknél általában is felmerülő kiadások ugyancsak megtérítendőek. Az alperes által külön is vitatott (I/27-29. számú tételek kapcsán rögzítette, hogy az I/27. és az I/29. szám alatt jelölt turmixgépek tekintetében a felperesek keresetüket leszállították, az I/28. alatti orrszívó [helyesen gyümölcscentrifuga] kapcsán pedig elfogadható volt, hogy azt kifejezetten érdekelt 1 érdekében vásárolták meg.
- [30] 4. Baba és gyermekruhák költségét illetően a II/16. szám alatti tételt attól függetlenül elfogadta az elsőfokú bíróság, hogy azt nem nevezték meg a felperesek, mivel a nyíllal jelölés alapján a tétel beazonosítható volt, és az elszámolt költség nem tekinthető eltúlzottnak. A ruházkodás költségeire 1.117.401 forint és 2020. június 1. napjától havi 17.171 forint járadék megfizetésére kötelezte az alperest.
- [31] 5. Játékok és egyéb eszközök költsége körében a hátralékos 707.543 forint mellett havi 6.226 forintot az általános élettapasztalat szerint sem talált eltúlzottnak, ezen a címen ilyen összegű járadékban marasztalta az alperest.
- [32] 6. Élelmezés költségeire hasonlóképpen indokoltnak talált havi 24.044 forintot, 2020. május 31. napjáig összesen 2.428.391 forintot.
- [33] 7. A pelenkázás költségeit a 643.072 forint múltban felmerült kiadás mellett 2020. június 1. napjától havi 150 darabos szükséglet mellett havi 11.397 forintban határozta meg.
- [34] 8. Tisztálkodási szerek költsége körében az összecszerűség nagyságrendjét a felperesek személyes előadására, mint bizonyítékra utalva az általános élettapasztalat alapján nem találta eltúlzottnak, az 1.319.511 forint mellett 2020. június 1. napjától az ezen a címen havi 11.358 forintban meghatározott járadékigényt elfogadta.
- [35] 9. Fejlesztő és gyógyászati segédeszközök 478.378 forint költsége körében a felperesek szórakoztató elektronikai eszközöket is elszámoltak. Rámutatott az elsőfokú bíróság, irreleváns az a kérdés, hogy a beszerzéseket kk. Értékelt 1 léte, avagy egészségi állapota indokolta-e, a szükséges költség ettől függetlenül megtérítendő. Tanúvallomással (10. sorszámu jegyzőkönyv 11. oldal első bekezdés) is alátámasztottnak találta, hogy a turmixgépeket és a gyümölcscentrifugát (helyesen 3. tétel alatt érvényesítve) is kifejezetten kk. Értékelt 1 ételeinek az elkészítéséhez használják a felperesek.
- [36] 10. Rehabilitáció költsége körében a Vargha gyógy mód költségei maradtak vitatottak. Miután a szakvélemény a természetgyógyászati kezelés vonatkozásában rögzítette, hogy az bizonyos esetben tüneti javulást eredményez, az igénybevétel nem kifogásolható, a talpmasszázs segít a kontraktúrák oldásában, ezért az elsőfokú bíróság ennek költségét is indokoltnak találta. Rehabilitációs kezeléseik költsége címén az I. és II. r. felperesek részére 2.360.800 forint, valamint 2020. június 1. napjától havi 17.200 forint járadék megfizetésére kötelezte az alperest.

- [37] 11. Gyógyszerek, gyógyhatású készítmények körében a Cebion, Béres csepp, folyékony rost költségét havi 2.451 forintban elfogadta, a 2020. május 31. napjáig felmerült költség 322.837 forint volt.
- [38] 12. Az I. rendű felperes jövedelemvesztését illetően az 1959. évi IV. törvény 357.§ (1) bekezdésére utalással rögzítette, hogy az I. rendű felperes bruttó jövedelme a garantált bérminimumnak megfelelően a 2010-2020. évek között milyen összeget érhetett volna el (2020. évben 210.600 forintot). A fenti összegekből levonásba helyezte a CSED, GYED és GYES, GYOD, családi pótlék összegét, illetve a TB járulékokat. A 2010.06.17-12.31. közötti időszakra nézve észlelte a felperesi számítás hibáját (581.750 forint bruttó jövedelem járulékokkal csökkentett összegét 482.852 forint helyett tévesen 659.070 forintban jelölte meg az I. rendű felperes), a 176.218 forintra kiterjedő számítási hibát korrigálta. Mindezek alapján az alperest az I. rendű felperes részére 4.252.085 forint lejárt jövedelempótló járadék, ennek 2015. május 9. napjától járó kamata, 2020. június 1. napjától havi 36.819 forint jövedelempótló járadék megfizetésére kötelezte.
- [39] 13. Közlekedés és kíséret humánerő-ráfordítás költsége körében az elsőfokú bíróság az utazások tényét a betegéletút adataival, a rehabilitációs ellátások, az óvoda, illetve az iskola vonatkozásában a csatolt igazolásokkal alátámasztottnak találta. Indokoltnak ítélte a további havi 20 km közlekedési szükségletet is, miután álláspontja szerint nem várható el, hogy az orvosi vizsgálat, rehabilitációs fejlesztés előtt vagy után történjen minden esetben a gyógyszer, gyógyászati segédeszköz, ruha, cipő stb. beszerzése. A közlekedési költségekre 3.765.462 forint, kíséret ellenértékeként 5.024.775 forint, költségpótló járadékként 2020. június 1. napjától havi 9.933 forint és 12.130 forint megfizetésére kötelezte az alperest.
- [40] 14. A gépjármű szervizelésének költségét érintően az 1959. évi IV. törvény 355.§ (4) bekezdésére figyelemmel utalt arra, a kár meghatározásakor annak van jelentősége, hogy az eszközölt kiadás a károkozó magatartásra vezethető-e vissza, ennek okán az indokoltság igazolható-e. Az okozatosságot vizsgálva csak fele részében tartotta indokoltnak az alperes marasztalását a szervizelési költségekben. Kifejtette, hogy az egészséges gyermeket nevelő, nagyobb városban élő család is megoldhatja a közlekedést, bevásárlást személygépkocsi nélkül, de az általános élettapasztalat alapján a második gyermek megszületését követően ez már nem jellemző. A gyermekek életkorának, szükségleteinek növekedésére is figyelemmel szűkös anyagi helyzet esetén használt gépkocsi megvásárlása indokolt, ami a használságból eredő egyre gyakoribb javítások okán jelentős többletköltséget is eredményezhet. Ezért az elsőfokú bíróság megítélése szerint a szervizeléssel összefüggésben kifejezetten csak kk. Érdekelt 1 betegsége miatti többlethasználattal, egészségügyi, illetve rehabilitációs intézményekben megjelenéssel összefüggő szervizelési többletköltségekre tarthatnak igényt a felperesek, amit a felmerült és igazolt 324.175 forint fele részében, 162.088 forintban és ennek a kereset szerinti járulékaiban határozott meg, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.
- [41] Az állam által előlegezett szakértői díjat 466.343 forintban összesítette az elsőfokú bíróság, és ennek megfizetésére a lényegében teljes egészében pervesztes alperest kötelezte.
- [42] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperesek és az alperes is fellebbeztek.
- [43] A felperesek fellebbezésükben az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását és az alperest terhelő marasztalási összeg 162.088 forinttal, és ennek 2018. szeptember 18. napjától a kifizetés napjáig járó kamatával történő felemelését kérték. Fellebbezésüket azzal indokolták, hogy a gépjármű szervizköltsége tárgyában az elsőfokú bíróság téves döntést hozott. Az őket terhelő bizonyítási kötelezettségnek eleget tettek, bizonyították, hogy a kereseti tételösszezszerúsége a károsodást elszenvedett gyermek érdekében felmerült, az az alperes felróható magatartására vezethető vissza, a család egyéb tagjai kényelmét az utazások nem szolgálták. A bizonyított követelés tárgyában nem volt helye a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952. évi III. törvény) 206.§ (3) bekezdése szerinti

mérlegeléssel történő döntésének. A perjogilag tiltott mérlegelést az elsőfokú bíróság az általános élettapasztalatra alapította, amely azonban nem jogi kategória, az élettapasztalat nem általánosítható. A középosztály egy részének elfogadható mindaz, amit az elsőfokú bíróság az indokolásában levezetett, de a társadalom jelentős része nem engedheti meg magának gépjármű fenntartását. Ők maguk is szerény körülmények között élnek, így esetükben az elsőfokú ítéletben írt feltételezés téves.

- [44] Az alperes fellebbezése is az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatására irányult. Elsődlegesen a költségpótló-járadék lejárt időszakra vonatkozó összegének 42.678.231 forintról 21.489.115 forintra és ennek kamatára, a 2020. június 1. napjától fizetendő költségpótló-járadék összegének 363.226 forintról 181.613 forintra történő leszállítását, az I. rendű felperes 4.252.085 forint lejárt és havi 36.819 forint folyamatos jövedelempótló-járadék iránti keresete elutasítását kérte. Másodlagos fellebbezési kérelmében a lejárt időszakra vonatkozó költségpótló-járadék összegének 41.837.079 forintra és kamatára, a jövőre nézve fizetendő járadék összegének 359.014 forintra történő leszállítását kérte, a jövedelempótló-járadék iránti követelés elutasítása mellett.
- [45] Elsődleges fellebbezését az egészségkárosodással született gyermek felnevelési költségeivel kapcsolatos jogi álláspontja kifejtésével indokolta, vitatva a 2015.P.11. számú EBH-ban megfogalmazott jogelvet. Álláspontja szerint az ott írtakkal ellentétben az I. és II. rendű felperesek részére kizárólag a fogyatékos és az egészséges gyermek tartása, gondozása és nevelése közötti különbségek többletterheit köteles megtéríteni. Minden olyan kárigény alaptalan, amely az egészséges gyermek felnevelése esetén is felmerülő költségre vonatkozik. Miután az elsőfokú bíróság jogi álláspontjából kifolyólag nem vizsgálta, hogy az egészséges gyermekhez képest mekkora ráfordítást igényel az I. és II. rendű felperesek gyermeke, ezért az egészségkárosodott gyermek nevelése, gondozása körében a költségpótló-járadékot 50 %-kal kérte csökkenteni azzal, hogy az elvégzett munka, kiadás 50 %-a egészséges gyermek esetében is fennállt volna. Miután az elhatárolás szélesebb körű bizonyítást igényelne, felvetette az elsőfokú ítélet részbeni hatályon kívül helyezésének lehetőségét is.
- [46] Másodlagosan, a teljes felnevelési költség megítélése esetére is vitatott egyes tételeket. Fenntartotta azt az álláspontját, hogy az I/27-29. tételek (turmixgépek és gyümölcscentrifuga mindösszesen 82.050 forint összegben) nem kizárólag az egészségkárosodott gyermek nevelése miatt merültek fel. A baba- és gyermekruhák költségei címen érvényesített igények közül a II/16. alatti tételnél nem jelölték meg a felperesek, hogy mit vásároltak, ezért kérte az ott megjelölt 4.500 forint mellőzését. A mosószer többletköltsége körében a Tomi Sensitive folyékony mosószerre beállított havi 3.339 forint és Lenor Sensitive öblítőre elszámolt havi 889 forint összegét eltúlzottnak tartotta. Arra hivatkozott, hogy az interneten fellelhető információk szerint a mosószer és az öblítő is 60 mosásra elegendő, ami napi kétszeri mosást jelentene, másrészt ez a fajta mosószer gyakran akciósan is kapható. Mindezek okán az e jogcímen előterjesztett igény 50 %-ára kérte leszállítani a felpereseket illető lejárt időszakra vonatkozó vagyoni kártérítést (240.688 forintra) és a jövőre nézve fizetendő járadék összegét (2.149 forintra).
- [47] A fejlesztő- és gyógyászati segédeszközök költsége körében vitatta az alábbi tételeket összesen 111.720 forint értékben: IX/7. fülhőmérő 6.990 forint; IX/10. vízforraló 6.500 forint; IX/14. hordozható CD rádió 7.990 forint; IX/15. mini tablet 22.820 forint; IX/16. kupakos ívópohár 2.299 forint; IX/17. televízió 37.990 forint; VII/18. orrszívókészülék 1.699 forint; IX/19. digitális személymérleg 2.999 forint, IX/21. szőnyegpadló 10.620 forint; IX/23. árnyékoló autóba 3.990 forint; IX/24. botmixer 6.099 forint. Álláspontja szerint ezek nem az egészségkárosodással született gyermek ellátásához kapcsolódnak. A rehabilitációs költségek közül 266.000 forintra kiterjedően a Vargha gyógy mód igénybevételének megalapozottságát vitatta az általa elsőfokon csatolt GVH döntés alapján. A közlekedési költség és kísérő

költsége címén a havi 20 km átalányköltséget tartotta indokolatlannak, mivel a felperesek minden egyes percet és megtett kilométert járadékként elszámoltak, így az üzemanyagköltség tekintetében a marasztalási összeg 78.516 forinttal, kíséret többletköltsége körében 57.678 forinttal történő leszállítását, a járadék együttes összegének 20.000 forintra (havi 2.063 forinttal) történő csökkentését kérte. A jövedelempótló-járadékot illetően kifejtette, nem vitatja, hogy az egészségkárosodott gyermek nevelése miatt az I. rendű felperesnek nincs lehetősége munkát vállalni, ugyanakkor a gyermek ellátásával eltöltött minden egyes perc valamilyen jogcímen elszámolásra, ekként kompenzálásra került, ha emellett a bíróság a jövedelemveszteséget is megítéli, úgy az a kétszeres értékelés tilalmába ütközik.

- [48] A felperesek és az alperes fellebbezési ellenkérelme az ellenérdekű fél fellebbezésével érintett részében az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. A beavatkozó a másodfokú eljárásban nyilatkozatot nem terjesztett elő.
- [49] A fellebbezések nem alaposak.
- [50] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás helyes, de több tekintetben is hiányos. A kártérítési perben nem mellőzhető a kárszámítás alapjául szolgáló tények egyértelmű rögzítése, különösen olyan esetben, amikor a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 361.§-a szerinti utóper lehetősége is felmerülhet. A másodfokú bíróság a fentiekre, illetve az alperes fellebbezésével érintett egyes vitás kérdésekre is figyelemmel az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a felmerült vagyoni károk mibenlétét érintő körben az alábbiak szerint egészíti ki:
- [51] Az I. és II. rendű felperesek gyermeke, érdekelt 1 az oktatási intézményben töltött napokon napi 3,4 óra, az otthontöltött napokon napi 7,6 óra időtartamban, havonta átlagosan 182,9 órában szorul gondozásra, felügyeletre, emellett a gyermek szükségleteinek kielégítésével együtt járó házimunka, ügyintézés naponta átlagosan 2,95 órát, havonta 88,5 órát igényel.
- [52] A gyermek élelmezése havi 24.044 forint, ruházkodása havi 17.171 forint, játékokkal, fejlesztését és szórakoztatását is szolgáló eszközökkel való ellátása havi 6.226 forint kiadással jár. A gyermeknek havi 150 db pelenkára van szüksége, aminek az ára 9.900 forint, ehhez járul három csomag törülköző havi 1.497 forint költsége. A gyermek tisztálkodáshoz szükséges fürdető, sampon, testápoló, kenőcs beszerzésére havi 5.346 forintot kell fordítani, a tisztálkodáshoz használatos egyéb eszközök (fürdőlepedő, fogkrém, fogkefe) beszerzési költsége havi 1.714 forint. A nyáladzás, inkontinencia, etetési nehezítettség miatt a gyermekre a szokásosnál is többet kell mosni, ami havonta három liter folyékony mosószer és egy flakon öblítő beszerzését igényli 4.298 forint költséggel. A gyermekhez – állapotának, mozgáskészségének szinten tartása érdekében – heti egy alkalommal gyógytornász jár, aminek költsége alkalmanként havi 4.000 forint, átlagosan havi 17.200 forint. A rendszeresen alkalmazott Cebion (C-vitamin cseppek), Béres Csepp és folyékony rost havi 2.451 forint költséggel jár.
- [53] A gyermeket az I. és II. rendű felperesek lakóhelyükről személygépkocsival szállítják a Helység, utcanév alatti oktatási intézménybe és onnan haza (egy oda- és visszaút hossza 11,9 km), valamint a szükséges kezelésekre és kontrollvizsgálatokra. A gyermek érdekében diesel üzemű gépkocsival 5,7 liter/100 km átlagfogyasztás mellett havonta átlagosan 449 km-t közlekednek, amiből ügyintézésre, beszerzésre havi 20 km esik. A havi üzemanyagköltség 9.933 forint, a szükséges kíséret időtartama havonta átlagosan 13,1 óra.
- [54] A korábban raktáros munkakörben dolgozó I. rendű felperes számára a gyermekről való gondoskodás olyan lekötöttséget jelent, ami mellett kereső tevékenységet nem tud folytatni. Így nem tud szert tenni az általa korábban elért, garantált bérminimumnak megfelelő mértékű jövedelemre, melynek összege 2020 évben havi bruttó 210.000 forint, a járulékok levonása után havi 171.639 forint lenne. A részére folyósított havi 111.520 forint ápolási díj, 23.300

forint családi pótlék a jövedelemvesztéséget csak részben ellensúlyozza, az elmaradt jövedelme havi 36.819 forint.

- [55] A másodfokú bíróság a tényállás fentiek szerinti kiegészítésétől függetlenül is egyetértett az elsőfokú bíróság érdemi következtetéseivel.
- [56] Az egyes vagyoni károkat illetően az EBH2015.P.11. számú elvi döntés közzétételét követően nem lehet többé kétséges, hogy a szülők a károsodottan született gyermek teljes felnevelési költségét igényelhetik. A károkozó magatartás következtében az I. rendű felperes nem gyakorolhatta önrendelkezési jogát és emiatt súlyosan károsodott gyermeke született, akinek születésével, létével okszerűen összefügg a felnevelési költség. Az önrendelkezési jog megsértésének következménye, hogy felmerülnek a gyermek felnevelési költségei, amelyek az orvosi mulasztás hiányában azért nem jelentkeztek volna, mert megfelelő tájékoztatás esetén az anya a törvényben biztosított jogával élve dönthetett volna a terhességmegszakításról. Ennek hiányában a kártérítés alapjául szolgáló magatartás következtében, a gyermek születésével okozatosan merülnek fel a felnevelésével kapcsolatos kiadások, amelyek a felperesek vagyonában más által okozott vagyoni kárként érvényesíthető vagyoni hátrányok.
- [57] Az alperesi ellenkérelemre is figyelemmel megfelelően járt el az elsőfokú bíróság a jogkérdés elbírálása során felmerülő érvek ismertetése, csoportosítása során. Nem tartozik azonban a peres felek jogvitájának eldöntéséhez, hogy az eljáró bíróság részéről történtek-e, és ha igen, milyen erőfeszítések a további jogegységesítés előmozdítása érdekében, azok miért maradtak eredménytelenek, így ezeket az 1952. évi III. törvény 221.§-án és a per keretein is túlmutató, szükségtelen megállapításokat a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet indokolásából mellőzi.
- [58] Az elsőfokú bíróság mérlegelési tevékenységét az ellenérdekű felek mindkét oldalról alaptalanul támadták. Az elsőfokú bíróságnak egyrészt a mindennapi életvitellel, szokásos élethelyzetekkel együttjáró költségeket kellett számba vennie, másrészt figyelemmel kellett lennie arra, hogy a gyermek orvosszakértői véleménnyel igazolt egészségi állapota ehhez képest milyen többletkiadásokkal jár. A perbelihez hasonló esetekben a költségek egy része egzakt módon jellemzően nem bizonyítható, mivel a felperesektől nem várható el, hogy a születéstől kezdődően minden egyes kiadás pontos összegét kétséget kizáróan bizonyítsák, emellett igazolják, hogy a gyermek egyes szükségletei konkrétan miként merültek, merülnek fel (például adott időszakban a gyermeknek hány pár zoknira volt szüksége, vagy napi hány percet vett igénybe a fürdetés), és azok kielégítésére mennyi munkát, illetve mekkora összeget fordítottak. Az ilyen típusú ráfordítások, költségek felmerülésének, mértékének és indokoltságának megítélése olyan jellegű mérlegelést kíván, melynek során a bíróság támaszkodik ugyan a rendelkezésre álló információkra, bizonyítékokra, de a kár mértékét, a költségek szükséges körét az általános életpaszttalatok szűrőjén át az 1952. évi III. törvény 206.§ (3) bekezdésében rögzített szabad belátást is felhasználva dönti el. A szabad belátás szerinti döntés természetesen nem lehet önkényes: meg kell felelnie a helyes gondolkodás követelményének, és a per anyagából következtethetőnek kell lennie, továbbá kellő meggyőző erővel kell bírnia. A másodfokú bíróság is figyelemmel volt ezekre a szempontokra, amikor a fellebbezésekkel érintett körben az elsőfokú bíróság ítéletét felülbírált. Ennek során a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság mérlegelését, illetve annak eredményét helyesnek találta, a felülmérlegelésre az alábbiakban részletesen kifejtettükre figyelemmel nem látott indokot.
- [59] Mellőzi ugyanakkor a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletéből a felperesek személyes előadására mint bizonyítékra történő utalást. A személyes előadás jogi természetének megítélése az 1952. évi III. törvény hatálya alatt ugyan vitatott volt, az értelmezési vita azonban eldönthető a jelen perben még nem alkalmazandó, a Polgári

perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 263.§ (1) bekezdésben adott iránymutatás alapján.

- [60] A babaholmi, babakelengye költsége körében a felperesek érvényesített igényüket az I/27. és I/29. alatti tételekkel korrigálták, így az e címszó alatt elszámolt, és az alperes fellebbezésében vitatott kiadások közül a gyümölcscentrifuga (I/28., 16.200 forint értékben) szükségességéről kellett állást foglalni. Miután a perben ismertté váltak az gyermek etetésével felmerülő nehézségek, a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal egyezően elfogadta, hogy a speciális étkezési igények kielégítése, a gyermek egészséges ételmezésének elősegítése érdekében volt indokolt a gyümölcscentrifuga beszerzése.
- [61] A baba- és gyermekruhák költsége körében az alperesnek a II/16. tétel beazonosíthatatlanságával kapcsolatos aggálya nem volt megalapozott. A felperesek ugyanis a csatolt fotón valóban nyíllal jelölték meg a kérdéses textilneműt, amit az alperesi fellebbezésre tett észrevételeikben törölközőként nevesítettek. A másodfokú bíróság megítélése szerint a megjelölt ruhadarab hálósák, de akár törölközőként, akár hálósákként történik meg a beazonosítása, bármelyik esetben olyan szükséges felszerelésnek minősíthető, amelynek beszerzése indokoltan történt, és így megtérítési igény alapjául szolgálhat.
- [62] A mosószer többletköltsége címén három liter folyékony mosószer és egy flakon öblítő mint a gyermek után indokoltta váló mosás havi szükséglete ugyancsak elfogadható volt, miután a rendelkezésre álló adatok szerint az inkontinencia, nyáladás, etetési nehézségek, egyéb nehezen kontrollálható manipuláció miatt a gyermek ruházatának és környezetének, ágyneműjének tisztántartása a szokásosnál jelentősen több mosást igényel. A másodfokú bíróság álláspontja szerint nem perdöntő, hogy a reklámkiadványokban a három literes mosószert hatvan mosásra hirdetik alkalmasnak, miután különösen a ruhák fentiek szerint szennyezettsége, foltossága és a Helységben jellemző, a szokásosnál keményebb vezetékes víz miatt mosásonként 0,5 deciliter mosószer alkalmazása mellett a kielégítő eredmény nem látszik biztosíthatónak. Ugyancsak nem volt jelentősége annak, hogy ezek a termékek gyakran akciósan is beszerezhetők, miután esetleges, hogy a felperesek az akcióról a kellő időben értesülnek-e, azt ki tudják-e használni.
- [63] A fejlesztő és gyógyászati segédeszközök tételei között a felperesek valóban olyan cikket is megjelöltek, amelyek a tételecímén túlmutatnak, így például szórakoztató elektronikai termékek (mini tablet, televízió), vagy egyéb más, az egészséges gyermeket nevelő háztartásokban is felelhető műszaki berendezéseket (vízforraló, botmixer). A másodfokú bíróság ezzel kapcsolatosan visszautal arra a többször hangsúlyozott körülményre, hogy a megtérítési igény megalapozottságát nem az dönti el, a beszerzést a gyermek megbetegedése indokolta-e. Miután pedig a felperesek okszerű magyarázatát adták, hogy ezek a felszerelések miként kapcsolódnak a gyermek ellátásához, a másodfokú bíróság sem látott indokot e tételek vonatkozásában a kereset elutasítására.
- [64] A rehabilitációs költségeket érintően az alperes ugyan ténybelileg megalapozottan hivatkozott arra, hogy a Kft3-t a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértése miatt indult versenyfelügyeleti eljárásban elmarasztalta, mert a társaság a „Vargha Metodika” elnevezésű kezelésével kapcsolatosan valótlan gyógyhatás-, valamint egészségre vonatkozó és egyéb hatásállításokat tett közzé. A gyermek egészségügyi problémáira, a mozgását akadályozó kontraktúrákra is figyelemmel az orvosszakértő azonban az alkalmazott kezelést (talpmasszázszt) a gyermek állapotával adekvátnak találta, így a perbeli esetben ennek a költségnek az indokoltsága (különösen a gyermek fejlesztésének kezdeti szakaszában) elfogadható volt.
- [65] A közlekedés és a kísérő költsége körében az alperes fellebbezésében foglaltakkal szemben beszerzésekre, ügyintézésre az I. és II. rendű felperesek tételes elszámolásukban semmilyen desztinációt nem szerepeltettek. Az elsőfokú bíróság így helyesen indult ki abból, hogy a

gyermek szükségleti cikkeinek beszerzése, a vele kapcsolatos ügyintézés nem köthető össze minden esetben azokkal az alkalmakkal, amikor meghatározott oktatási vagy egészségügyi helyszínt keresnek fel a felperesek. Havi átlagban 20 kilométer közlekedés az előbbi célokból eltúlzottnak nem tekinthető, így az azzal felmerülő költségeket is helyesen számolta el az elsőfokú bíróság.

- [66] Az I. rendű felperes jövedelempótló járadéka tárgyában az alperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy a gyermekre fordított munka elszámolásával az I. rendű felperes kieső keresőtevékenysége is kompenzálásra kerül.
- [67] Az egy évre eső 254 munkanapból a gyermek jellemzően 136 munkanapot tölt oktatási intézményben, amiből következően 118 olyan munkanap adódik, amikor gondozását, felügyeletét teljes egészében otthon kell megoldani. A munkanapokat érintően így évi 136 napon 3,4 órát, 118 napon 7,6 órát kell a gyermek gondozásával és felügyeletével tölteni, ennek egy munkanapra eső átlaga 5,35 óra, amihez a háztartási munkák napi 2,95 óra átlagos tartama, és havi 13,1 óra kísérés járul. Az így számított és térített idő azonban nem kizárólag az I. rendű felperesnél számolandó el, mivel az mindkét szülő gyermekre fordított tevékenységét ellentételezi, a járadékra ketten jogosultak, így az közöttük megoszlik. Az egy szülőre esően ellentételezett jellemzően napi 4-5 munkaóra pedig nem váltja ki a jövedelemszerző tevékenységet, mivel még azon a mértéken belül marad, mely időtartam a rendes munkaidőn túl is a rendelkezésre álló időbe belefér. Az öt éves életkor betöltését megelőzően ugyan magasabb óraszámban kellett a gyermekre időt fordítani, de még ez is elmarad a munkaidőre is szükségképpen kiterjedő mértéktől.
- [68] A szervizelési költség körében a felperesek támadták megalapozatlanul az elsőfokú bíróság következtetéseit. Ahogy arra a másodfokú bíróság már utalt, az általános élettapasztalatok figyelembevétele a perben nem volt mellőzhető, a felperesi igényeknek nem csak az elutasított, hanem a teljesített részét is (részben) erre figyelemmel ítélte meg az elsőfokú bíróság. Az elsőfokú bíróság mérlegelése annyiban helyes, hogy használt személygépkocsi beszerzése és fenntartása a szerényebb jövedelmi viszonyokkal rendelkező, de kétkeresős háztartásokra is jellemző, ha nem is általános. Erre figyelemmel okszerű az a következtetés, hogy a felperesek az évek múlásával egyebekben is szert tehettek volna személygépkocsira, aminek a szervizelése szükségképpen költségekkel járt volna, így a szervizelési költségeik teljeskörű megtérítése káronszerzést eredményezne. A másodfokú bíróság ezért felülmérlegelésre ebben az esetben sem látott lehetőséget.
- [69] A másodfokú bíróság a fentiekre figyelemmel az elsőfokú bíróság ítéletét az 1952. évi III. törvény 253.§ (2) bekezdése alapján a pertárgy főtárgyát érintő fellebbezett részében helybenhagyta.
- [70] Az 1952. évi III. törvény 253.§ (3) bekezdésének utolsó fordulata alapján a fellebbezési kérelem korlátaitól függetlenül rendelkezett a másodfokú bíróság az állam által előlegezett költségről. A másodfokú bíróság az alperes által az államnak fizetendő költség összegét 387.043 forintra leszállította, miután az elsőfokú bíróság által figyelembe vett összeg (466.343 forint) olyan tételt is tartalmazott, amit az elsőfokú bíróság 15.P.20.287/2019/18. számú végzésben foglalt rendelkezése folytán nem az állam, hanem az alperes előlegezett meg.
- [71] A felperesi fellebbezés pertárgyértéke 162.088 forintban, az I. és II. rendű felpereseket érintő alperesi fellebbezés pertárgyértéke $(12 \times 181.613 + 12 \times 36.819 =)$ 2.621.184 forintban határozható meg. Az alperes eredménytelen fellebbezése jóval nagyobb pertárgyértékű volt, ezért az alperes köteles másodfokú költséget fizetni az I. és II. rendű felpereseknek, mint együttes jogosultaknak az 1952. évi III. törvény 81.§ (1) bekezdése alapján, melynek összegét a másodfokú bíróság a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés a) pontja, 4/A.§-a alapján állapította meg.

- [72] A felperesek személyes költségmentességben részesültek, az alperes illetékmentes, így a feljegyzett fellebbezési illetéket a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986 (VI.26.) IM rendelet 13.§ (1) bekezdése és 14.§-a alapján az állam viseli.

Pécs, 2020. október 22.

Dr. Kutasi Tünde s.k. a tanács elnöke, Gáspárné dr. Baranyabán Judit s.k. előadó bíró, Dr. Kovács János s.k. bíró